HØRINGSNOTAT – FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM EKSPORTKREDITTORDNINGEN

1 INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift av 22. juni 2012 nr. 573 om eksportkredittordningen, med hjemmel i lov 22. juni 2012 nr. 57 om Eksportkreditt Norge AS (eksportkredittloven).

Eksportkreditt Norge AS ble etablert sommeren 2012 for å forvalte en statlig ordning for finansiering av norsk eksport. Med hjemmel i loven fastsatte daværende Nærings- og handelsdepartementet nærmere regler om selskapet og ordningen i forskrift om eksportkredittordningen. Forskriften regulerer blant annet hva som kan finansieres under ordningen, Eksportkreditt Norges fullmakter i forvaltningen av ordningen og hvilke vilkår som gjelder for lånene under ordningen. Forskriften ble sist endret med virkning fra 1. oktober 2013.

Departementet foreslår i dette høringsnotatet ytterligere justeringer. Alle endringene er nærmere beskrevet i del 2 *Endringsforslag*. Vedlagt følger utkast til endringsforskrift til forskrift om eksportkredittordningen.

Vedlagt er også en oversikt over det norske eksportfinansieringssystemet, som forklarer relasjonene mellom Eksportkreditt Norge og GIEK.

2 ENDRINGSFORSLAG

I det følgende omtales og begrunnes alle departementets endringsforslag i forskrift om eksportkredittordningen.

§ 1 Om eksportkredittordningen

Den innledende paragrafen i forskriften gir en generell omtale av hva eksportkredittordningen er, at ordningen reguleres av den OECD-tilknyttede avtalen Arrangement on Officially Supported Export Credits og at tilbud om lån under ordningen skal være utløsende for eksportkontrakten. Videre er det omtalt at alle søknader som faller innenfor det fastsatte regelverket, vil få tilsagn om finansering, samt at ordningen administreres av Eksportkreditt Norge.

Paragrafen er delt inn i to ledd. Av hensyn til leservennlighet foreslås det å dele paragrafens første ledd i tre ledd.

Eksportkredittloven er klar på at Eksportkreditt Norge skal forvalte en statlig ordning for finanstjenester til både kapitalvarer og tjenester. Ordlyden i forskriftens §1 første ledd, første punktum, er imidlertid uklar hva gjelder tjenesteeksport. Paragrafen oppgir at eksportkredittordningen er en finansieringsordning for *kapitalvare*eksport, men hvor hensikten er å støtte eksport av både kapitalvarer *og* tjenester. Det foreslås derfor en språklig klargjøring i paragrafens første ledd, første punktum, i tråd med lovteksten. Samtidig foreslås det å presisere, i paragrafens første ledd, at hensikten med ordningen er å tilby *kunder av* norske eksportører finansiering på internasjonalt konkurransedyktige betingelser.

Videre vektlegges det i paragrafens første ledd (nytt ledd 2) at et tilbud om finansiering fra Eksportkreditt Norge skal være kontraktsutløsende. Dette er i henhold til bestemmelsen operasjonalisert ved at søknad om finansiering må foreligge før eksportkontrakten inngås, da det legges til grunn at et tilbud om lån skal bidra til å utløse den kommersielle kontrakten mellom kjøper og selger. GIEK har ikke et tilsvarende krav om søknad før kontrakt, men skal vurdere om finansiering er eksportfremmende. Dette kan i enkeltsaker der søknad av ulike grunner ikke foreligger før kontrakt, medføre at GIEK kan yte garantidekning, mens Eksportkreditt Norge ikke kan finansiere eksportkontrakten. Eksportkreditt Norge har erfart dette i enkelte saker, både innenfor eksport av utstyr til olje- og gassektoren, shipping og kontrakter knyttet til annen industri. Ikke alle låntagere og eksportører er kjent med Eksportkreditt Norges krav om søknad før kontrakt, noe som kan medføre at norske eksportkontrakter som ellers ville kvalifisert for lån, faller utenfor ordningen.

Med henblikk på styrke forutberegneligheten ved den norske eksportkredittordningen, foreslås det å gi Eksportkreditt Norge en skjønnsmessig adgang til å finansiere kontrakter som ikke kvalifiserer iht. den eksisterende søknadsfristen hvis det foreligger særskilte eksportfremmende grunner (nytt andre ledd, siste punktum). Med særskilte eksportfremmende grunner menes at det er reell fare for at eksportkontrakten bortfaller hvis finansiering ikke tilbys. På denne måten ivaretas hensynet til at finansieringen skal være kontraktsutløsende. Bortfall av kontrakten på grunn av finansieringsforbehold er allerede dekket i dagens forskrift, men eksportkontrakter kan også falle bort selv om finansieringsforbeholdet ikke er særskilt formulert ut i kontrakten. Det er sjelden det vil være regningssvarende for eksportøren å forfølge bortfall av kontrakt rettslig, og dette vil også kunne være ødeleggende for fremtidige forretningsmuligheter. Finansiering kan kun tilbys som lån på markedsmessige vilkår når søknad foreligger etter kontraktsinngåelse.

Ordlyden i paragrafens første ledd siste punktum (nytt tredje ledd) er uklar med hensyn til hva som menes med «tilsagn om finansiering» og «innenfor det fastsatte regelverk». Ordlyden er vid og kan forstås slik at det er automatikk i at søknader som kvalifiserer til CIRR-lån, skal få et løfte om finansiering uten at det er knyttet betingelser til et slikt løfte. En slik forståelse er ikke tilsiktet. I praksis tilbyr Eksportkreditt Norge finansiering til søkere som kvalifiserer til CIRR-lån, men tilbudene som gis er betinget og forutsetter at visse vilkår er oppfylt. Blant annet må partene bli enige om endelig lånedokumentasjon samt at det ikke kan foreligge brudd på f.eks. lover og regler knyttet til korrupsjon, hvitvasking, sanksjoner, mv. På den bakgrunn foreslås å presisere paragrafens første ledd siste setning for å klargjøre ordlyden i overensstemmelse med at tilbud er betinget, og for å presisere hva som menes med det fastsatte regelverket.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

§ 1. Om Eksportkredittordningen

(1) Eksportkredittordningen er en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester ~~låneordning for finansiering av kapitalvareeksport~~ der hensikten er å tilby kunder av norske eksportører ~~av kapitalvarer og tjenester~~ eksportkreditter på internasjonalt konkurransedyktige betingelser. Ordningen innebærer

tilbud om lån på CIRR-vilkår i henhold til OECDs Arrangement on Officially Supported Export Credits (Arrangement) og lån på markedsmessige vilkår som et alternativ. Tilbudet om lån på CIRR-vilkår kan i enkelte tilfeller inneholde et støtteelement i form av gunstigere rente enn det som kan oppnås i markedet.

(2) Tilbud om lån skal bidra til å utløse den kommersielle kontrakten mellom kjøper og selger ved at søknad om finansiering må foreligge før den kommersielle kontrakten inngås eller før den kommersielle kontrakten blir effektiv i tilfeller hvor kontrakter er inngått med forbehold om finansiering. Hvis det foreligger særskilte eksportfremmende grunner, kan Eksportkreditt Norge AS tilby lån på markedsmessige vilkår selv om søknad ikke foreligger før kontrakten inngås.

(3) Alle søknader som faller innenfor det fastsatte regelverket~~,~~ vil få tilbud~~sagn~~ om finansiering. Med det fastsatte regelverk menes norsk lov, Arrangement, samt internasjonale lover, avtaler og konvensjoner som er relevante for det enkelte tilbud om finansiering.

(~~2~~4) Ordningen skal administreres av Eksportkreditt Norge AS.

§4 Lån til eksporttransaksjoner

Denne paragrafen i forskriften omhandler mandatet for å kunne yte lån til eksporttransaksjoner. Første ledd regulerer forståelsen av eksportbegrepet. Ordlyden er tilsvarende GIEKs mandat og definisjon av eksport, regulert i GIEKs vedtekter. Andre ledd regulerer mandatet for å kunne yte lån til eksporttransaksjoner som i betydelig grad fremmer norsk interesse.

Paragrafens andre ledd detaljerer også når transaksjoner skal anses å være i norsk interesse. Under dette "norsk interesse"-mandatet er det krav om minimum 30 pst. leveranser fra selskap lokalisert i Norge eller minst 30 pst. leveranser fra et selskap som er underlagt norske selskap med bestemmende innflytelse. GIEK, på sin side, skal i henhold til føringene fra departementet gjøre en *skjønnsmessig* vurdering av den norske verdiskapingen knyttet til prosjektet. Departementet anser det som ulogisk å opprettholde uensartede føringer for Eksportkreditt Norge og GIEK hva gjelder forståelse av norsk interesse. Det innstilles derfor på at ordlyden i Eksportkreditt Norges forskrift harmoniseres med teksten i GIEKs vedtekter og regelverk, ved å endre andre ledd og innføre et nytt tredje ledd.

Isolert sett kan bortfallet av krav om minst 30 pst. norsk innhold redusere incentivet til å velge norske underleverandører. Samtidig vil det være tilfeller hvor finansiering av kontrakter med mindre norsk innhold enn 30 pst. kan virke eksportfremmende for norske eksportbedrifter. Hvorvidt helheten i kontrakten er å anse som eksportfremmende selv om det er mindre enn 30 pst. norsk innhold, må derfor vurderes i hvert enkelt tilfelle. Dette vil bl.a. avhenge av norsk industrisammensetning, der det for kontrakter innenfor enkelte segment ikke finnes norske underleverandører som alternativ, for eksempel innen fornybar energi. Dette kan spesielt være tilfelle for norske eksportører som i en oppbyggingsfase er

avhengig av utenlandske underleverandører, men som på lengre sikt selv kan ta ansvar for større del av verdiskapingen selv og utvikle aktivitet i Norge.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

4. Lån til eksporttransaksjoner

(1) Gjennom eksportkredittordningen kan det gis lån til eksporttransaksjoner. Med eksport forstås levering av varer og arbeids- og tjenesteytelser, herunder overdragelse av teknisk kunnskap, lisens- og patentrettigheter og lignende, når oppgjør skal skje fra utlandet.

(2) Det kan gis lån til eksporttransaksjoner som i betydelig grad fremmer norsk interesse. Med norsk interesse forstås eksporttransaksjoner med og i utlandet som fremmer norsk verdiskaping. Hvorvidt en eksporttransaksjon kan sies å i betydelig grad fremme norsk interesse, skal vurderes ut fra helheten i transaksjonen, herunder forskning, utvikling og innovasjon, produksjon, lokalisering av hovedkontorfunksjoner og eierskap. ~~Eksporttransaksjoner fra Norge eller utlandet som inneholder minst 30. pst leveranser fra selskap lokalisert i Norge eller minst 30 pst. leveranser fra et selskap som er underlagt norske selskap med bestemmende innflytelse, vil kunne sies å være i norsk interesse.~~ Følgende eksporttransaksjoner vil, basert på en konkret vurdering av hver enkelt sak, kunne sies å være i norsk interesse:

a) Eksporttransaksjoner fra Norge eller utlandet som inneholder betydelige norske leveranser.

b) Eksporttransaksjoner fra Norge eller utlandet som fremmer norsk verdiskaping ved å bidra til for eksempel forskning, utvikling og innovasjon, produksjon, lokalisering av hovedkontorfunksjoner eller eierskap i Norge.

(3) Ved vurdering av hva som skal anses som norske leveranser kan det være av betydning hvorvidt leveransene er fra et selskap lokalisert i Norge, fra et selskap underlagt norske selskap med bestemmende innflytelse, fra et norskeiet selskap i utlandet, eller basert på norsk opprinnelse. Med norsk opprinnelse menes for eksempel at teknologien, immaterielle rettigheter, innsatsfaktorer, fagkunnskapen, etc. kommer fra et norsk selskap. Leveransen skal enten nå eller i fremtiden være til økonomisk fordel for dette selskapet.

§5. Lån for leveranser til norske kjøpere

Denne paragrafen regulerer lån for leveranser til norske kjøpere. Den norske eksportkredittordningen baserer seg på den OECD-tilknyttede avtalen Arrangement on Officially Supported Export Credits (Arrangement), jf. § 1. Virkeområdet for Arrangement er langsiktig offentlig eksportfinansiering av varer og tjenester[1]. Selve eksportbegrepet er ikke definert i Arrangement, men i forskriftens § 4 første ledd heter det som nevnt at "*med eksport forstås levering av varer og arbeids- og tjenesteytelser […] når oppgjør skal skje fra utlandet*". Forskriftens § 5, som regulerer at det i tillegg kan gis lån til norske kjøpere for leveranser av skip og flyttbare enheter når disse enhetene skal ha sin inntjening fra utenriksfart eller offshorevirksomhet, nevner likevel ikke tjenester spesifikt slik som § 4 gjør.

Det ble åpnet for lån på eksportfinansieringsvilkår til norske kjøpere for leveranser av skip og flyttbare enheter i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (2001-2002)[2]. Her vektlegges parallellitet mellom ordinære eksporttransaksjoner og transaksjoner til norske kjøpere som i realiteten skal drive internasjonal virksomhet og hvor kjøper enkelt kan gjøre seg tilgjengelig for eksportfinansiering ved å flagge ut. Departementet mener at bestemmelsen i utgangspunktet var ment å også omfatte tjenester og har tidligere klargjort dette overfor både Eksportkreditt Norge og GIEK.

Departementet mener at det kan være utfordrende å trekke et skarpt skille mellom tjeneste- og utstyrskontrakter. Utstyrs- og nybyggingskontrakter inneholder ofte tjenesteelementer (montering etc.), og tilsvarende kan tjenestekontrakter som serviceopphold i forbindelse med for eksempel klassing, inneholde enkelte vareleveranser. Det er ikke vanlig å skille mellom tjenester og utstyr i finansiering av kontrakter, og heller ikke det internasjonale regelverket legger opp til slike skiller.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å justere paragrafens første ledd for å presisere at leveranser av både utstyr og tjenester er omfattet.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

§ 5. Lån for leveranser til norske kjøpere

(1) Det kan også gis lån for følgende leveranser til norske kjøpere:

a) leveranser av utstyr og tjenester til skip og flyttbare innretninger som bygges i utlandet

b) leveranser av skip, flyttbare innretninger, ~~og~~ utstyr og tjenester til slike når disse enhetene skal ha sin inntjening fra utenriksfart eller offshorevirksomhet.

(2) Med utstyr som nevnt i første ledd forstås utstyr til skip og flyttbare innretninger, inkludert utstyr som blir tatt med en FPSO (Floating Production, Storage and Offloading) når det flytter.

---

[1] Jf. Chapter 1, provision 5: "*The Arrangement shall apply to all official support provided by or on behalf of a government for export of goods and/or services, including financial leases, which have a repayment term of two years or more*."

[2] Den gang var det Eksportfinans ASA som ytte offentlig støttede eksportlån (CIRR-lån) under den såkalte 108-avtalen. Avtalen ble sagt opp med virkning for nye tilsagn den 21. desember 2011. Eksportkredittordningen er en videreføring og utvidelse av det tilbudet Eksportfinans ASA ytte under 108-ordningen, der utvidelsen består i at staten nå også har en rolle i tilbudet av markedslån.

(3) Det kan ikke gis lån til faste installasjoner til anvendelse på norsk sokkel eller til fartøyer/plattformer hvis formål ikke skiller seg vesentlig fra formålet med en fast installasjon. Med faste installasjoner menes også alt utstyr som ikke flyttes sammen med en FPSO, det vil si pumpe- og rørsystemer på havbunnen samt utstyr til oppbygging av undervannsinstallasjoner for et nærliggende oljefelt som knyttes til eksisterende FPSO.

(4) Norskeiede fartøy med lisens til å fiske etter krill kan ikke finansieres. Dette gjelder uavhengig av hvor fartøyet bygges.

§ 6 Adgang til å gjøre endringer i lånebetingelser med mer

Denne paragrafen regulerer Eksportkreditt Norges adgang til å endre lånebetingelser ved betalingsproblemer og mislighold eller på grunn av andre forhold knyttet til f.eks. endring av garantister, endring av eierstruktur på låntakersiden, endringer om tilbakebetaling av avdrag, mv. Videre gir paragrafen adgang til å gi lån på markedsmessige vilkår til transaksjoner som sikrer statens verdier.

Eksportkreditt Norge har som långiver også rollen som panthaver i transaksjoner selskapet deltar i. I GIEKs garanti er det inntatt vilkår om at Eksportkreditt Norge, i egenskap av å være garantimottaker, i samråd med GIEK, aktivt skal søke fordringen inndrevet hos låntaker og om nødvendig søke sikkerheter realisert dersom beløp som er dekket av garantiansvaret ikke betales ved forfall. Videre skal Eksportkreditt Norge følge de instruksjoner GIEK gir med hensyn til inndrivelsen. Dersom låntaker ikke overholder sine betalingsforpliktelser eller på annen måte er i brudd med låneavtalens bestemmelser, vil det påløpe kostnader forbundet med å få rådighet over pantsatte objekter for derigjennom å sikre panthavernes interesser. Basert på vilkårene i GIEKs garanti samt Eksportkreditt Norges rolle som långiver/panthaver vil det være naturlig at Eksportkreditt Norge gis adgang til å foreta midlertidige utlegg til for eksempel agent, advokater, tekniske konsulenter, forsikringer, mv. til dekning av kostnader som påløper for å avverge tap. På den bakgrunn foreslås å tilføye tekst i paragrafens første ledd som gir Eksportkreditt Norge en mer eksplisitt adgang til å foreta utlegg som nevnt.

GIEK er involvert i transaksjoner med andre långivere enn Eksportkreditt Norge. Om lag halvparten av GIEKs portefølje p.t. er finansiert av andre aktører. I forbindelse med misligholdte engasjementer kan det bli behov for større endringer, debitorskifte eller salg med lånefinansiering til ny kjøper for å begrense eller avverge tap. I slike situasjoner kan det vise seg at GIEK ikke lenger har sammenfallende interesser med institusjonen som yter lån under garantien. Mens långiver under GIEK sin garanti kan ha et ønske om å få hele låneengasjementet innfridd, kan GIEK, som garantist, ha behov for en lengre tidshorisont for å begrense tap. I sin ytterste konsekvens kan dette medføre behov for å bytte långiver for på best mulig måte å ivareta statens verdier. I denne forbindelse vil det være hensiktsmessig at Eksportkreditt Norge har adgang til å refinansiere engasjement som er garantert av GIEK. Det foreslås å tilføye et nytt tredje ledd som gir Eksportkreditt Norge adgang til, på markedsmessige betingelser, å refinansiere lån garantert av GIEK for å ivareta statens verdier. Det forutsettes at lån som refinansieres ville kvalifisert for finansiering fra Eksportkreditt Norge når det i sin tid ble utbetalt. I tillegg, av praktiske hensyn, bør Eksportkreditt Norge tillates å refinansiere en bankgarantert andel på inntil 30 % av lånet.

Bankgarantistene må møte Eksportkreditt Norges til en hver tid gjeldende krav. Det pekes i den sammenheng på at Eksportkreditt Norge sin første risikolinje er på garantisten, og ikke på det restrukturerte engasjementet som sådan.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

§ 6 Adgang til å gjøre endringer i lånebetingelser med mer

(1) Det er et mål å sikre statens verdier i tilfeller hvor låntaker har betalingsproblemer og/eller misligholder lånet. I slike tilfeller kan lån under ordningen restruktureres, låneavtaler kan endres, det kan gis avdragsutsettelser, foretas debitorskifte og/eller tvangssalg. Det kan også foretas nødvendige utlegg og gis lån på markedsmessige vilkår til transaksjoner som sikrer statens verdier i slike tilfeller.

(2) Eksportkreditt Norge AS kan treffe alle avgjørelser i tilknytning til forespørsler om endring av låne- og sikkerhetsvilkår i tilknytning til enkeltstående utlån, herunder signere all endringsdokumentasjon på vegne av staten.

(3) Eksportkreditt Norge AS kan, når hensynet til statens samlede interesser tilsier det, refinansiere på markedsmessige vilkår, lån som er minimum 70 pst. garantert av GIEK.

§8 Lån på markedsmessige vilkår

Låntakere under eksportkredittordningen kan velge mellom offentlig støttede fastrenter (såkalte CIRR) og flytende markedsrenter. Denne paragrafen regulerer hvordan Eksportkreditt Norge skal prise sine markedslån, og gjengir hovedpunktene i det systemet som er notifisert til og godkjent av EFTA Surveillance Authority (ESA) til ikke å inneholde statsstøtte. Utgangspunktet er at markedsrenten skal settes kommersielt (første ledd), men aldri lavere enn det som ville vært statens kostnader ved lånet dersom lånet hadde vært finansiert og sikret i markedet (andre ledd). At prisen er kommersiell, må kunne dokumenteres ut fra relevante benchmarks i markedet (tredje ledd). Hvis ingen av benchmarkene i tredje ledd er tilgjengelig, danner ESAs referanserente minimumsprisen for Eksportkreditt Norges markedslån (fjerde ledd).

Departementet foreslår å gjøre noen endringer i fjerde ledd for å klargjøre bestemmelsen og gjøre den mer fleksibel ved eventuelle mindre endringer/tilpasninger i måten ESA beregner sine referanserenter på. Eksisterende tekst er uklar hva gjelder hvilken rente det skal tas utgangspunkt i ettersom det både vises til ESAs retningslinjer (hvor dette er regulert for valutaer i EU/EØS-området) og til 1 års IBOR i relevant valuta. Det vises i den sammenheng til at ESA nylig har endret praksis for fastsettelse av basisrente for lån i norske kroner fra 1 års NIBOR til 6M NIBOR.

Bestemmelsen kan også leses på flere måter når det gjelder i hvilken grad det omregnes mellom valutaer. Det foreslås derfor å presisere at man skal følge samme metode som ESAs retningslinjer legger opp til for alle valutaer. Omregninger til andre løpetider/renteperioder skal kun skje innad i den enkelte valutaen.

Departementet foreslår også å innføre en ny henvisning i bestemmelsen til notifikasjonen til ESA, ettersom denne sammen med ESAs retningslinjer er førende for hvordan ESAs referanserente skal beregnes.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

§ 8. Lån på markedsmessige vilkår

(1) Renten som tilbys til CIRR-kvalifiserende markedslån (garantipremier holdt utenom), skal settes på kommersiell basis og reflektere hva som blir betraktet som markedsrente for tilsvarende lån med tilsvarende sikkerhet. Eksportkreditt Norge AS skal søke å maksimere renteinntektene fra det enkelte lån.

(2) Utlånsrenten skal ikke settes lavere enn den til enhver tid gjeldende «Base Price» for Eksportkreditt Norge AS. «Base Price» forstås som den syntetiske innlånsprisen til selskapet tillagt administrasjonsgebyrer på til sammen 0,45 prosentpoeng, samt syntetiske kostnader ved å omgjøre fastrente til flytende rente og eventuelle syntetiske kostnader ved veksling fra norske kroner til den aktuelle lånevaluta. Den syntetiske innlånsprisen tar utgangspunkt i rentekurven for norske statsobligasjoner. I de tilfeller hvor private finansinstitusjoner er garantister for hele, eller en andel av lånet, vil det også tillegges en forholdsmessig risikopremie basert på markedsprisingen av «Credit Default Swaps» til den/de aktuelle finansinstitusjonen(er).

(3) Markedsrente for tilsvarende lån skal dokumenteres og benyttes som minimumsrente. Fra denne minimumsrenten vil det kunne utledes renter i andre valuta og marginbindingsperioder. Det vil også bli justert for en eventuell risikopremie med kommersielle garantister. En av følgende informasjonskilder skal benyttes for å dokumentere markedsrenten (i prioritert rekkefølge):

a) syndikatlånerente i det aktuelle lånet
b) lånerente fra dokumenterte tilbud (ikke eldre enn én måned) fra tilsvarende långivere som Eksportkreditt Norge AS
c) private finansinstitusjoners prising som er gjort tilgjengelig fra OECD (The OECD Margin Benchmark – se Article 8 of Appendix III of the 2012 Sector Understanding on Export Credits for Civil Aircraft (the 2012 ASU), annexed to the 2012 Arrangement for Officially Supported Export Credits, eller oppdatert versjoner av denne).

(4) Der hvor Eksportkreditt Norge AS ikke er deltaker i et syndikat, hvor det ikke finnes dokumenterbare tilbud fra andre tilsvarende långivere og hvor det ikke er tilgjengelig priser fra OECD, skal Eksportkreditt Norge AS benytte ESAs referanserente som gulv for fastsettelsen av utlånsrenten. ESAs referanserente skal beregnes i henhold til ESAs retningslinjer for beregning av referanserente: EFTA Surveillance Authority's State aid Guidelines Part VII: Rules Regarding Applicable Rates - Reference and Discount Rates, samt i henhold til notifisert og godkjent anvendelse av retningslinjene

for garanterte eksportlån fra Eksportkreditt Norge AS. Referanserenten tar utgangspunkt i angitt basisrente tillagt en margin som ~~består således av en basisrente (1 års IBOR) tillagt en kredittmargin. Marginen~~ velges fra ESAs påslagsmatrise ut fra garantistens rating. ~~Eksportkreditt Norge kan omregne ESAs basisrente til en fast margin relatert til den flytende renten (f.eks. 1M IBOR, 3M IBOR eller 6M IBOR) uttrykt i IBOR i ulike valuta. Omregningen gjøres basert på markedspriser for bytte mellom flytende renter i ulike valutaer eller ulike løpetider.~~ Hver gang en ny ESA basisrente i NOK blir fastsatt, vil Eksportkreditt Norge AS med tilsvarende metode beregne en ~~tilsvarende~~ basisrente for andre hovedvalutaer (f.eks. USD, EUR og GBP). Eksportkreditt Norge AS kan omregne basisrenten for de ulike valutaslag til en fast margin over en flytende rente (f.eks. 1M IBOR, 3M IBOR eller 6M IBOR) uttrykt i IBOR i de respektive valutaene. Omregningen gjøres basert på markedspriser for bytte mellom fast og flytende renter i de respektive valutaer og løpetider.

§11 Kredittretningslinjer

Denne paragrafen slår fast at alle Eksportkreditt Norges lån skal være garantert av statlige eksportgarantiinstitusjoner og/eller finansinstitusjoner med god rating (kredittverdighet) i henhold til gjeldende kredittretningslinjer for Eksportkreditt Norge AS. Bestemmelsen åpner ikke for at lån kan sikres på annen måte.

I mindre lånesaker og ved eksport til utviklingsland kan det være utfordrende å fremskaffe kommersielle bankgarantier. GIEK kan på sin side ikke dekke hele Eksportkreditt Norges lån og er avhengig av å dele risiko med en annen aktør, men ikke nødvendigvis en annen finansinstitusjon. I slike tilfeller vil det være hensiktsmessig at Eksportkreditt Norge har adgang til å etablere et kontantdepot (sperret bankinnskudd fra eksportør eller låntaker) hos godkjent bank, som sikkerhet for lånet, istedenfor garanti fra en finansinstitusjon. Det er sannsynlig at forslaget kan bidra til å lette gjennomføring av enkelte eksporttransaksjoner ettersom det gir låntaker eller eksportør (hvis eksportøren ønsker å ta denne risikoen selv) et alternativ til å fremskaffe en kommersiell bankgarantist for den delen av lånet som ikke garanteres av GIEK.

Det foreslås på den bakgrunn et nytt annet ledd og presisering i tredje ledd i bestemmelsen som åpner for at låntaker eller eksportør kan sette av et kontantbeløp i godkjent bank, som skal tjene som sikkerhet for den delen av Eksportkreditt Norges lån som ikke garanteres av GIEK. Det foreslås å avgrense muligheten for sikkerhet i kontantdepot til små lån (dvs. lån begrenset oppad til MNOK 100) samt til mindre deler av store lån (dvs. lån over MNOK 100) som knytter seg til eksport til utviklingsland og fremvoksende økonomier. Kontantdepot kan benyttes som alternativ til bankgaranti og slik at kontantdepot ikke benyttes til såkalt dobbeltfinansiering. Med dobbeltfinansiering siktes til at lån fra Eksportkreditt Norge settes på konto i bank samtidig som låntaker får parallell finansiering fra finansinstitusjon.

Paragrafen vil etter disse endringene se slik ut (med spor endringer):

§ 11. Kredittretningslinjer

(1) Alle utlån skal være garantert enten av statlige eksportgarantiinstitusjoner og/eller finansinstitusjoner med god rating i henhold til gjeldende kredittretningslinjer for Eksportkreditt Norge AS.

(2) Eksportkreditt Norge AS kan som alternativ til garanti, sikre små lån og mindre deler av store lån til utviklingsland og fremvoksende økonomier med sikkerhet i kontantdepot.

(3) ~~(2)~~ Garantistene og finansinstitusjonene det etableres kontantdepot i, skal ligge innenfor de til enhver tid gjeldende kredittrammer fastsatt i Eksportkreditt Norge AS sine kredittretningslinjer.

3 IKRAFTSETTELSE AV ENDRINGSFORSKRIFT TIL FORSKRIFT OM EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Det er ønskelig å få innført endringene i forskrift om eksportkredittordningen så fort som mulig, blant annet for å sikre at Eksportkreditt Norges mandat er helt klart. Det legges derfor opp til at endringene trer i kraft 01.10.2015.

4 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Utkastet til endringsforskrift tydeliggjør Eksportkreditt Norges ansvar og fullmakter knyttet til forvaltning av eksportkredittordningen, og antas å ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for staten. Endringsforslagene under § 1(1), 1(3), 5 og 6(1) er kun presiseringer av gjeldende regulering.

Departementet anser at flere av endringsforslagene vil bidra til å oppnå et enklere regelverk og enklere forvaltning for det norske eksportfinansieringstilbudet. Dette gjelder særskilt endringsforslagene i § 4 som innebærer en harmonisering av Eksportkreditt Norge og GIEK sine regelverk.

Endringsforslagene under § 1(2), 4, 6(3) og 11 kan, alt annet like, innebære et noe større omfang av låneutbetalinger og et høyere utlånsvolum under eksportkredittordningen. Alle lån under ordningen er sikret av GIEK og/eller en finansinstitusjon med god kredittverdighet, og tapssannsynligheten under ordningen er derfor begrenset.

Endringene i § 8 (4) angår fastsettelse av nedre pris for markedslån, men antas ikke å ha noen økonomiske konsekvenser. Endringene innebærer klargjøringer av hva som ligger i prisingsmodellen som er notifisert til og godkjent av ESA. Så lenge denne prisingsmodellen har vært i bruk, har dessuten de foretrukne benchmarkene i tredje ledd, alltid vært tilgjengelig, slik at ESAs referanserente ikke har utgjort den faktiske nedre grensen ved prising av markedslån.

5 HØRINGSFRIST

Vi ber om at eventuelle merknader til forslagene om endringer i forskrift om eksportkredittordningen sendes Nærings- og fiskeridepartementet innen 21.08.2015. Høringsuttalelser skal avgis digitalt på regjeringen.no. Dette gjøres under "Send inn høringssvar" på regjeringen.no. Alle kan gi høringsuttalelser. Høringsuttalelser kan også sendes på e-post til postmottak@nfd.dep.no. Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og vil bli publisert på våre nettsider.

Gjeldende lov og forskrift finnes på Lovdata via disse lenkene:

http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-20120622-057.html&emne=eksportkredittlov*&&

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-22-573

VEDLEGG

- Utkast til endringsforskrift til forskrift om eksportkredittordningen
- Oversikt over det norske eksportfinansieringssystemet

VEDLEGG 1: Utkast til endringsforskrift til forskrift om eksportkredittordningen

I

I forskrift 22. juni 2012 nr. 57 om eksportkredittordningen gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd deles inn i tre ledd.

§ 1 første ledd skal lyde:
Eksportkredittordningen er en statlig ordning for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester der hensikten er å tilby kunder av norske eksportører eksportkreditter på internasjonalt konkurransedyktige betingelser. Ordningen innebærer tilbud om lån på CIRR-vilkår i henhold til OECDs Arrangement on Officially Supported Export Credits (Arrangement) og lån på markedsmessige vilkår som et alternativ. Tilbudet om lån på CIRR-vilkår kan i enkelte tilfeller inneholde et støtteelement i form av gunstigere rente enn det som kan oppnås i markedet.

§ 1 annet ledd skal lyde:
Tilbud om lån skal bidra til å utløse den kommersielle kontrakten mellom kjøper og selger ved at søknad om finansiering må foreligge før den kommersielle kontrakten inngås eller før den kommersielle kontrakten blir effektiv i tilfeller hvor kontrakter er inngått med forbehold om finansiering. Hvis det foreligger særskilte eksportfremmende grunner, kan Eksportkreditt Norge AS tilby lån på markedsmessige vilkår selv om søknad ikke foreligger før kontrakten inngås.

§ 1 tredje ledd skal lyde:
Alle søknader som faller innenfor det fastsatte regelverket vil få tilbud om finansiering. Med det fastsatte regelverk menes norsk lov, Arrangement, samt internasjonale lover, avtaler og konvensjoner som er relevante for det enkelte tilbud om finansiering.

§ 1 annet ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 4 annet ledd skal lyde
Det kan gis lån til eksporttransaksjoner som i betydelig grad fremmer norsk interesse. Med norsk interesse forstås eksporttransaksjoner med og i utlandet som fremmer norsk verdiskaping. Hvorvidt en eksporttransaksjon kan sies å i betydelig grad fremme norsk interesse, skal vurderes ut fra helheten i transaksjonen, herunder forskning, utvikling og innovasjon, produksjon, lokalisering av hovedkontorfunksjoner og eierskap. Følgende eksporttransaksjoner vil, basert på en konkret vurdering av hver enkelt sak, kunne sies å være i norsk interesse:

a) Eksporttransaksjoner fra Norge eller utlandet som inneholder betydelige norske leveranser.
b) Eksporttransaksjoner fra Norge eller utlandet som fremmer norsk verdiskaping ved å bidra til for eksempel forskning, utvikling og innovasjon, produksjon, lokalisering av hovedkontorfunksjoner eller eierskap i Norge.

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:
Ved vurdering av hva som skal anses som norske leveranser kan det være av betydning hvorvidt leveransene er fra et selskap lokalisert i Norge, fra et selskap underlagt norske selskap med bestemmende innflytelse, fra et norskeiet selskap i utlandet, eller basert på norsk opprinnelse. Med norsk opprinnelse menes for eksempel at teknologien, immaterielle rettigheter, innsatsfaktorer, fagkunnskapen, etc. kommer fra et norsk selskap. Leveransen skal enten nå eller i fremtiden være til økonomisk fordel for dette selskapet.

§ 5 første ledd punkt a) skal lyde:
leveranser av utstyr og tjenester til skip og flyttbare innretninger som bygges i utlandet

§ 5 første ledd punkt b) skal lyde:
leveranser av skip, flyttbare innretninger, utstyr og tjenester til slike når disse enhetene skal ha sin inntjening fra utenriksfart eller offshorevirksomhet.

§ 6 første ledd skal lyde:
Det er et mål å sikre statens verdier i tilfeller hvor låntaker har betalingsproblemer og/eller misligholder lånet. I slike tilfeller kan lån under ordningen restruktureres, låneavtaler kan endres, det kan gis avdragsutsettelser, foretas debitorskifte og/eller tvangssalg. Det kan også foretas nødvendige utlegg og gis lån på markedsmessige vilkår til transaksjoner som sikrer statens verdier i slike tilfeller.

§6 nytt tredje ledd skal lyde:
Eksportkreditt Norge AS kan, når hensynet til statens samlede interesser tilsier det, refinansiere på markedsmessige vilkår, lån som er minimum 70 pst. garantert av GIEK.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:
Der hvor Eksportkreditt Norge AS ikke er deltaker i et syndikat, hvor det ikke finnes dokumenterbare tilbud fra andre tilsvarende långivere og hvor det ikke er tilgjengelig priser fra OECD, skal Eksportkreditt Norge AS benytte ESAs referanserente som gulv for fastsettelsen av utlånsrenten. ESAs referanserente skal beregnes i henhold til ESAs retningslinjer for beregning av referanserente: EFTA Surveillance Authority's State aid Guidelines Part VII: Rules Regarding Applicable Rates – Reference and Discount Rates, samt i henhold til notifisert og godkjent anvendelse av retningslinjene for garanterte eksportlån fra Eksportkreditt Norge AS. Referanserenten tar utgangspunkt i angitt basisrente tillagt en margin som velges fra ESAs påslagsmatrise ut fra garantistens rating. Hver gang en ny ESA basisrente i NOK blir fastsatt, vil Eksportkreditt Norge AS med tilsvarende metode beregne en basisrente for andre hovedvalutaer (f.eks. USD, EUR og GBP). Eksportkreditt Norge AS kan omregne basisrenten for de ulike valutaslag til en fast margin over en flytende rente (f.eks. 1M IBOR, 3M IBOR eller 6M IBOR) uttrykt i IBOR i de respektive valutaene. Omregningen gjøres basert på markedspriser for bytte mellom fast og flytende renter i de respektive valutaer og løpetider.

§ 11 første ledd skal lyde:
Alle utlån skal være garantert enten av statlige eksportgarantiinstitusjoner og/eller finansinstitusjoner med tilfredsstillende rating i henhold til gjeldende kredittretningslinjer for Eksportkreditt Norge AS.

§ 11 nytt annet ledd skal lyde:
Eksportkreditt Norge AS kan som alternativ til garanti, sikre små lån og mindre deler av store lån til utviklingsland og fremvoksende økonomier med sikkerhet i kontantdepot.

§ 11 annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:
Garantistene og finansinstitusjonene det etableres kontantdepot i, skal ligge innenfor de til enhver tid gjeldende kredittrammer fastsatt i Eksportkreditt Norge AS sine kredittretningslinjer.

II

Vedtaket trer i kraft 1. oktober 2015.

VEDLEGG 2: Oversikt over det norske eksportfinansieringssystemet

Det norske eksportfinansieringssystemet for langtidsfinansiering består av garantier fra Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og lån fra Eksportkreditt Norge AS. Eksportkreditt Norge og GIEK skal være supplementer til det kommersielle finansmarkedet. Betingelsene for offentlige eksportlån og -garantier er regulert bl.a. av den OECD-tilknyttede avtalen Arrangement on Officially Supported Export Credits (Arrangement).

GIEK er en statlig forvaltningsbedrift som har som formål å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet gjennom utstedelse av garantier på vegne av den norske stat. GIEK skal gå i balanse på lang sikt, og garantiene gis hovedsakelig på like vilkår som bankene tilbyr i det kommersielle markedet.

Eksportkreditt Norge AS er et statsaksjeselskap, opprettet i 2012. Formålet med selskapet er å forvalte den statlige ordningen for finanstjenester til norsk eksport av kapitalvarer og tjenester. Selskapet kan gi lån på fastrentevilkår (CIRR-lån) som fastsatt i OECDs Arrangement og lån på markedsvilkår til transaksjoner som kvalifiserer for CIRR-lån. En forutsetning for å få lån hos Eksportkreditt Norge er at GIEK og/eller en annen finansinstitusjon garanterer for at lånet blir tilbakebetalt. Ved utgangen av 2014 var verdien av utlånsporteføljen til Eksportkreditt Norge om lag 61 mrd. kroner.

Eksempel på bruk av det norske eksportfinansieringssystemet (langtidsfinansiering)
Et brasiliansk selskap skal produsere olje og trenger et supplyskip. De inngår en kontrakt med et norsk verft som skal levere skipet. Det norske verftet ønsker å få betalt hele kjøpesummen senest ved levering av skipet, men for det brasilianske selskapet er det en fordel med en lengre betalingshorisont. Det inngås derfor en avtale med GIEK og Eksportkreditt Norge om et lån som utgjør inntil 80 pst. av kjøpesummen. Ved levering av skipet utbetales det langsiktige lånet fra Eksportkreditt Norge. Det er det brasilianske selskapet (altså kjøper av skipet) som er låntaker og som skal nedbetale lånet. Eksportkreditt Norge ønsker ikke å ta risikoen for at låntaker ikke betjener lånet, så de er avhengig av å få en garanti. GIEK (og/eller andre garantister, for eksempel kommersielle banker) garanterer derfor for at det brasilianske selskapet betaler tilbake lånet til Eksportkreditt Norge. Det brasilianske selskapet er dermed GIEKs risikopunkt.
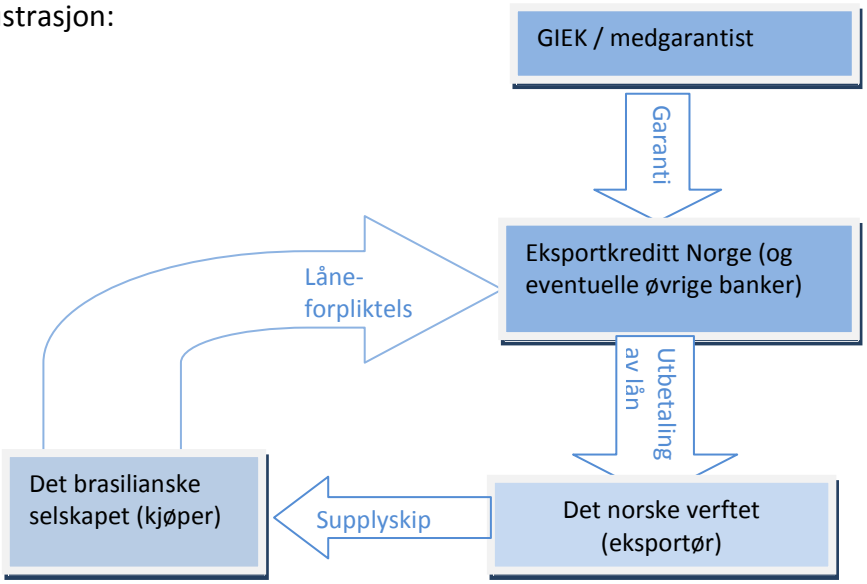
Illustrasjon: